

แนวทางเบื้องต้นในการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ

โดยที่ได้มีการประกาศใช้บังคับกฎกระทรวงกำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น และวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๕ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติ หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดให้ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ ที่มีลักษณะตามที่กำหนด อย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและ การวิเคราะห์นั้นแก่ประชาชน และนำผลนั้นมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการออกกฎทุกชั้นตอน นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงได้จัดทำแนวทางปฏิบัติเบื้องต้นสำหรับการดำเนินการ รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ เพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงดังกล่าว พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำ ร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมทั้งคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนา กฎหมายและแนวทางต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในแนวทางนี้

“กฎหมาย” หมายความว่า กฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ

“กฎ” หมายความว่า กฎตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๒ ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็น หรือวิเคราะห์ผลกระทบในการจัดทำร่างกฎตามกฎหมายนั้นไว้เป็นการเฉพาะ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการ ตามกฎหมายนั้น และจะดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายเพิ่มเติมเพื่อความครบถ้วนสมบูรณ์ด้วยก็ได้

ตัวอย่างเช่น กฎหมายฉบับหนึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับฟังความคิดเห็นของ ผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎตามกฎหมายนั้นไว้แล้ว หน่วยงานผู้รับผิดชอบสามารถดำเนินการ รับฟังความคิดเห็นตามกฎหมายดังกล่าว และทำการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎตามกฎหมาย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายไปในคราวเดียวกันได้

ข้อ ๓ เมื่อมีกรณีจำเป็นต้องเสนอให้มีการออกกฎหรือหน่วยงานของรัฐเห็นสมควรออกกฎ ซึ่งอาจก่อให้เกิดภาระแก่ประชาชน หรือการไม่ปฏิบัติตามจะมีผลให้ต้องได้รับโทษหรือเสียสิทธิ หรือกระทบต่อ สถานะของบุคคล รวมตลอดทั้งกฎที่เป็นการให้สิทธิประโยชน์แก่ประชาชนแต่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขให้ประชาชนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามอย่างหนึ่งอย่างใด หรือยื่นเอกสารใด ๆ ให้หน่วยงานของรัฐ ให้หน่วยงานของรัฐตรวจสอบและวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่าหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในร่างกฎ

ดังกล่าวไม่เป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น คຸ່ມคຸ່ມกับภาระที่เกิดขึ้นแก่รัฐและประชาชน รวมทั้งไม่สามารถใช้มาตรการหรือวิธีการอื่นใดที่กระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชนน้อยกว่าข้อกำหนดในร่างกฎนั้นได้

ข้อ ๔ ก่อนการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาว่าร่างกฎของตนมีลักษณะที่จำเป็นต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบหรือไม่ ดังต่อไปนี้

๔.๑ พิจารณาเนื้อหาของร่างกฎว่าเข้าข่ายกรณีที่ไม่จำเป็นต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ เนื่องจากเป็นกรณีที่เข้าข้อยกเว้นตามข้อ ๒ วรรคสอง แห่งกฎกระทรวงกำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกอบกับมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือไม่ กล่าวคือ เป็นร่างกฎที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ ร่างกฎที่มีได้ใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับประชาชน ร่างกฎที่จำเป็นต้องตราขึ้นโดยรีบด่วนเพื่อประโยชน์สำคัญของประเทศ เกี่ยวกับความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือร่างกฎอื่นใดที่ไม่มีผลกระทบต่อประชาชน

ตัวอย่างเช่น ร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา อักษรย่อสำหรับสาขาวิชา ศรยวิทย์ฐานะ เข็มวิทย์ฐานะ และศรยประจำตำแหน่ง ร่างกฎว่าด้วยเครื่องแบบพนักงานเจ้าหน้าที่ และร่างกฎว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการหรือจัดโครงสร้างหน่วยงานของรัฐ รวมตลอดทั้งร่างกฎที่เป็นเรื่องลับด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังกล่าวข้างต้น หรือที่มีกฎหมายห้ามเปิดเผยหรือคุ้มครองให้ไม่ต้องเปิดเผย

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่าร่างกฎของตนเข้าข่ายกรณีที่ไม่จำเป็นต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบดังกล่าวข้างต้น ให้หน่วยงานนั้นดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำและเสนอร่างกฎต่อไปได้โดยไม่ต้องพิจารณาตามข้อ ๒ วรรคหนึ่ง แห่งกฎกระทรวงกำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. ๒๕๖๕ อีก

๔.๒ หากหน่วยงานพิจารณาแล้วเห็นว่าร่างกฎของตนไม่เข้าข้อยกเว้นตามข้อ ๔.๑ ให้พิจารณาเนื้อหาของร่างกฎว่าเข้าข่ายกรณีที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบตามข้อ ๒ วรรคหนึ่ง แห่งกฎกระทรวงกำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. ๒๕๖๕ หรือไม่ ดังนี้

(๑) ร่างกฎที่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขเกี่ยวกับการขออนุญาต ขออนุมัติ ขอความเห็นชอบ จดทะเบียน ขึ้นทะเบียน แจ้าง ขอประทานบัตร ขออาชญาบัตร

(๒) ร่างกฎที่กำหนดให้ประชาชนต้องปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือโดยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง ในการประกอบอาชีพหรือดำรงชีวิตของประชาชน หรือในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ หรือยื่นเอกสารใด ๆ ให้หน่วยงานของรัฐ บรรดาที่มีใช้ร่างกฎตาม (๑)

ตัวอย่างร่างกฎที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์ข้างต้น เช่น ร่างกฎเกี่ยวกับการจัดทำสำมะโนหรือสำรวจตัวอย่างตามกฎหมายว่าด้วยสถิติ (เรื่องเสร็จที่ ๑๐๒๙/๒๕๖๕) ร่างกฎที่กำหนดค่าธรรมเนียมใบอนุญาต^๑ (เรื่องเสร็จที่ ๑๔๔๓/๒๕๖๕) และร่างกฎที่เป็นการยกเลิกกฎที่มีผลใช้บังคับอยู่ โดยไม่มีเนื้อหาอื่นใดเพิ่มเติม

^๑ อย่างไรก็ตาม แม้จะไม่ต้องทำการวิเคราะห์ผลกระทบ แต่ในการกำหนดค่าธรรมเนียมใด ๆ หน่วยงานต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๔ เรื่อง หลักเกณฑ์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการ ด้วย

๔.๓ ในกรณีที่ร่างกฎเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎที่มีผลใช้บังคับอยู่ การพิจารณาว่าต้องรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎนั้นหรือไม่ ให้พิจารณาจากเนื้อหาของร่างกฎฉบับแก้ไขเพิ่มเติมเป็นหลัก ว่าเข้าข่ายยกเว้นตามข้อ ๔.๑ หรือมีลักษณะตามข้อ ๔.๒ หรือไม่ ทั้งนี้ โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่ากฎที่ใช้บังคับอยู่และจะถูกแก้ไขเพิ่มเติม นั้น มีลักษณะตามข้อ ๔.๒ หรือไม่

ข้อ ๕ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐพิจารณาตามข้อ ๔ แล้วเห็นว่าร่างกฎของตนไม่เข้าข่ายที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ ให้บันทึกผลการพิจารณาพร้อมเหตุผล รวมทั้งข้อกฎหมายและคำวินิจฉัยที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) ไว้เพื่อประกอบการจัดทำและเสนอร่างกฎนั้นต่อไปด้วย

หมวด ๒ การรับฟังความคิดเห็น

ข้อ ๖ ในกรณีที่ร่างกฎที่เข้าข่ายต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องโดยนำหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ และคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ใช้ความพยายามในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวให้ได้มากที่สุด เว้นแต่ในบางกรณีที่อาจยกเว้นหรือผ่อนปรนการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์บางประการได้ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นกรณีที่มีความจำเป็นทำให้ไม่สามารถดำเนินการตามกฎหมายหรือคำแนะนำดังกล่าวในบางเรื่องได้ อาทิ เป็นกรณีที่มีความจำเป็นรีบด่วนอย่างยิ่งจึงต้องรับฟังความคิดเห็นในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน (เช่น อาจส่งผลให้กฎหมายสิ้นผลบังคับลงตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายฯ) หรือเป็นร่างกฎที่หน่วยงานพิจารณาแล้วเห็นว่าการรับฟังความคิดเห็นด้วยวิธีการจัดประชุมหรือสัมมนาโดยเชิญผู้ได้รับผลกระทบหรือผู้ที่อยู่ใต้บังคับของร่างกฎนั้นโดยตรงเข้าร่วมประชุมจะสัมฤทธิ์ผลและมีประสิทธิภาพกว่าการนำลงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งผู้มีส่วนได้เสียหรือได้รับผลกระทบโดยตรงอาจไม่ทราบหรือเข้าถึงได้น้อยกว่า (เช่น กรณีร่างกฎที่จะใช้บังคับกับกลุ่มบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นการเฉพาะ)

(๒) เป็นกรณีที่หน่วยงานพิจารณาแล้วเห็นว่าการใช้หลักเกณฑ์และวิธีการสำหรับกฎหมาย อาจไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ขอบเขต และเนื้อหาของร่างกฎของตน เช่น ร่างกฎขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการจอดรถหรือตลาดในท้องถิ่นของตน หรือที่กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลงใช้หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทในท้องถิ่นนั้น ซึ่งการเชิญชาวบ้านใกล้เคียงหรือผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น หรือการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนอาจเป็นประโยชน์มากกว่า อย่างไรก็ตาม ในกรณีเช่นว่านี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณาดำเนินการดังกล่าวควบคู่ไปกับวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการเข้าถึงบุคคลผู้มีภูมิลำเนาในท้องถิ่นดังกล่าวแต่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่อื่น

ข้อ ๗ ในการนำร่างกฎไปปรับปรุงความคิดเห็น รวมถึงการประกาศวิธีการและระยะเวลา ในการรับฟังความคิดเห็น ตลอดจนข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น ให้หน่วยงานของรัฐนำประเด็น สำคัญไปปรับปรุงความคิดเห็นซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยมาตรการหรือข้อกำหนดที่ก่อหรืออาจก่อ ภาระหน้าที่แก่ประชาชน โดยต้องมีความชัดเจนเพียงพอว่าตามข้อเสนอของหน่วยงานนั้น ประชาชนหรือผู้ที่ จะอยู่ในบังคับของกฎหมายมีหน้าที่หรือต้องปฏิบัติอะไรและอย่างไรบ้าง เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบและสามารถ แสดงความคิดเห็นได้ว่ามาตรการหรือข้อกำหนดดังกล่าวมีความเหมาะสมและได้สัดส่วนหรือพอสมควรแก่เหตุ หรือไม่

อนึ่ง หากการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างกฎใดขาดความชัดเจน (เช่น ถ้ามองเพียงว่า *ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการออกกฎหมายกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการ ขอและการออกใบอนุญาต... ตามพระราชบัญญัติ...*) ส่งผลให้ประชาชนไม่สามารถทราบได้ว่าร่างกฎนั้นมี สาระสำคัญหรือจะก่อภาระหน้าที่แก่ตนหรือไม่ อย่างไร และไม่สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างแท้จริงได้ หรือเป็นการดำเนินการที่จงใจหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายโดยไม่มีเหตุผลความจำเป็น^๒ อาจถือเป็นความบกพร่อง ในสาระสำคัญของการดำเนินการและอาจส่งผลให้กฎที่ออกมานั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายได้ เนื่องจากกระทำ โดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต

ข้อ ๘ เมื่อรับฟังความคิดเห็นแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐนำผลการรับฟังความคิดเห็นไป ประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบและการจัดทำร่างกฎ และให้สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นซึ่งอย่างน้อย ต้องระบุประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น และสรุปความเห็นในแต่ละประเด็นของฝ่ายต่าง ๆ ให้ครบถ้วน รวมทั้งการปรับปรุงหรือไม่ปรับปรุงหลักการหรือประเด็นสำคัญของร่างกฎตามความเห็นดังกล่าวพร้อมเหตุผล

หมวด ๓

การวิเคราะห์ผลกระทบ

ข้อ ๙ ในการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ หน่วยงานของรัฐต้องกระทำอย่างรอบด้าน และเป็นระบบ โดยนำหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ และแนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก กฎหมาย ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยแนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้นำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นตามข้อ ๘ มาประกอบการพิจารณาและ จัดทำเป็นรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ โดยใช้แบบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบ ที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายแนบท้ายแนวทางการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายโดยอนุโลม

^๒ เช่น การรับฟังเฉพาะผู้สนับสนุน แต่ปิดบังหรือไม่เปิดโอกาสแก่ผู้คัดค้านหรืออาจคัดค้าน ซึ่งขัดกับข้อ ๓ แห่งคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย รวมทั้งอาจไม่สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคตามที่ได้รับการบัญญัติรับรองไว้ในมาตรา ๔ และมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย

หมวด ๔ การเปิดเผยและตรวจสอบ

ข้อ ๑๐ ให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นตามข้อ ๘ และรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบตามข้อ ๙ ผ่านระบบกลาง หรือระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐนั้น และจะใช้วิธีการอื่นใดด้วยก็ได้ เช่น การปิดประกาศ ณ สถานที่ทำการของหน่วยงานของรัฐนั้น

ข้อ ๑๑ ในการเสนอร่างกฎที่มีลักษณะตามข้อ ๔ ต่อคณะรัฐมนตรีหรือผู้มีอำนาจลงนามในร่างกฎ แล้วแต่กรณี ให้หน่วยงานของรัฐเสนอเอกสารดังต่อไปนี้เป็นอย่างน้อยเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

- (๑) ร่างกฎและหลักการหรือสรุปสาระสำคัญของร่างกฎที่ได้จัดทำขึ้น
- (๒) สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นตามข้อ ๘
- (๓) รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบตามข้อ ๙
- (๔) หลักฐานการดำเนินการตามข้อ ๑๐

ข้อ ๑๒ ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือผู้มีอำนาจลงนามในร่างกฎตรวจสอบความครบถ้วนของการดำเนินการตามข้อ ๒ ถึงข้อ ๑๑ โดยหากเห็นว่ามีความจำเป็นต้องดำเนินการในส่วนใดเพิ่มเติม ให้แจ้งหน่วยงานเจ้าของเรื่องดำเนินการให้ครบถ้วน โดยให้ระบุเรื่องหรือประเด็นที่จะต้องดำเนินการให้ชัดเจน

ข้อ ๑๓ ในการตรวจพิจารณาร่างกฎของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้นำเอกสารตามข้อ ๑๑ มาประกอบการพิจารณา และให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ภายใต้บังคับข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวงกำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. ๒๕๖๕ ในกรณีที่ร่างกฎที่ส่งมาให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาไม่มีเอกสารตามข้อ ๑๑ (๒) (๓) และ (๔) เนื่องจากหน่วยงานผู้เสนอร่างกฎพิจารณาแล้วเห็นว่าร่างกฎนั้นไม่เข้าข่ายที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบตามข้อ ๔ แต่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่าร่างกฎนั้นเข้าข่ายที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานนั้นไปดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงดังกล่าว ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายและแนวทางนี้ แล้วส่งเอกสารตามข้อ ๑๑ มาให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อประกอบการตรวจพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ ภายในระยะเวลาที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากำหนด

(๒) ในการตรวจพิจารณาร่างกฎ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๕ และที่กำหนดไว้ในหมวด ๓ การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมายแห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยอนุโลม

(๓) ในกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้รับเอกสารที่เกี่ยวข้องครบถ้วนแล้ว หากในระหว่างการตรวจพิจารณามีการแก้ไขร่างกฎในสาระสำคัญซึ่งอาจกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของประชาชน หรือมีเหตุผลความจำเป็นอื่นใดซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องหรือการวิเคราะห์ผลกระทบเพิ่มเติม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะดำเนินการดังกล่าวเองหรือจะแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการก็ได้

หมวด ๕ บทเบ็ดเตล็ด

ข้อ ๑๔ การดำเนินการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎให้หน่วยงานของรัฐคำนึงถึงระยะเวลาสำหรับการออกกฎเพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายนั้นได้ ตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือมาตรา ๒๒ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๓๙ (๑) แล้วแต่กรณี ด้วย

ข้อ ๑๕ โดยที่มาตรา ๕ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้ความในมาตราดังกล่าวใช้บังคับแก่การจัดทำร่างกฎตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยอนุโลม ดังนั้น นอกจากการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว ในการจัดทำร่างกฎหมายหน่วยงานของรัฐจึงต้องพิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสี่ ด้วยดังต่อไปนี้

(๑) การจัดให้มีกฎและข้อกำหนดในกฎที่กระทบสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎและข้อกำหนดในกฎที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ โดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นการกระทบประชาชน

(๒) ดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงกฎต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจเนื้อหาของกฎได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎรวมทั้งกฎหมายที่ให้อำนาจออกกฎนั้นได้อย่างถูกต้อง

(๓) การพิจารณานำระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการมาใช้ในกฎต้องเฉพาะเท่าที่จำเป็น โดยสำหรับระบบอนุญาตนั้นต้องได้รับมอบอำนาจจากกฎหมายไว้อย่างชัดเจน และพึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎให้ชัดเจน
